

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Круглого столу до дня Європи

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

В межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права»

8 травня 2025 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2025

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»:
матеріали круглого столу присвячені дню Європи – м. Біла Церква: БНАУ, 2025. 99 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються перспектив євроінтеграційного курсу України, а також шляхи ефективної реалізації реформ відповідно до стандартів ЄС.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

© Авторські тексти, 2025

5. Конвенція (IV) про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (Гаага, 18 жовтня 1907 р.) // Відомості Верховної Ради України

6. Конвенція про захист цивільного населення під час війни [Електронний ресурс] : прийнята 12 серп. 1949 р. // Верховна Рада України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154. (дата звернення: 30.04.2025)

7. Міхалевська К. Мілітаризація, «нова історія» та «русский мир»: що Росія робить із освітою на окупованих територіях [Електронний ресурс] / Катерина Міхалевська // Радіо Свобода. – 2024. – 5 вересня. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/militaryzatsiya-nova-istoriya-russkyy-myr-okupatsiya/33105881.html>

УДК 341.1/.8

РОЛЬ ЄС У ВИРІШЕННІ ГЛОБАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Любченко О.О. студент II курсу спеціальності 081 «Право»
Науковий керівник - **Сокиринська О. А.** к.ю.н., доцент
завідувач кафедри публічно-правових дисциплін

Сучасний світ, історія якого побудована на конфліктах, віднедавна почав переживати складність та глобальність їхніх наслідків. Це посилює роль міжнародних організацій у світі повному конфліктів різних масштабів. Однією з таких організацій можна назвати Європейський Союз – наднаціональне утворення, до якого входять 27 держав-учасниць. Це вже дає підстави говорити про наявні потужні політичні, економічні та гуманітарні ресурси в цій міжнародній організації. Останніми десятиліттями ЄС проявляє себе як світовий гравець, який прагне миру через дипломатію, миротворчість, санкції, підтримка стабільності щодо розбудови постраждалих регіонів, які зазнали руйнівних наслідків глобальних світових конфліктів.

Актуальність цієї теми торкається таких глобальних конфліктів, як до прикладу повномасштабної війни в Україні, конфліктів в Африці та Близькому Сході. ЄС не залишається осторонь цих конфліктів. Проте ефективність цієї «участі» потребує певних доопрацювань, змін, модернізації через те, що ЄС може не докладати всіх потрібних зусиль для вирішення тих чи інших конфліктів.

ЄС має досвід діяльності на всіх етапах кризового циклу: раннього попередження, посередництва, розміщення власних місій та операцій в зонах конфлікту, постконфліктного миробудівництва (стабілізації, відбудови, примирення). Домінуючим в ЄС є комплексний та інтегрований підхід до управління кризами і конфліктами, що передбачає змішаний – військово-політичний – характер заходів в арсеналі організації, з акцентом на цивільний компонент Спільної безпекової і оборонної політики [1, с. 16].

ЄС не має в своєму розпорядженні єдиної армії та агресивної зовнішньої політики. На нашу думку це може бути особливістю даного політичного союзу між державами так як це відкриває цілий спектр мирних засобів щодо впливу задля забезпечення миру, порядку й стабільності у світі, що дає більше перспектив і шансів ефективно діяти й показувати себе на міжнародній арені. Під мирними засобами маються на увазі такі основні підходи:

– Дипломатія та санкції

ЄС використовує ці дипломатію для участі в переговорах, політичної підтримки, а санкції, як інструмент проти держав, осіб та організацій, що сприяють розпалюванню конфліктів. Санкції ЄС проти Росії після анексії Криму в 2014 році стали наймасштабнішими за все існування ЄС [2].

– Гуманітарна допомога та розвиток

Щодо гуманітарної допомоги ЄС є одним з найбільших донорів у світі. Надаються кошти на продовольство, медицину, тимчасове житло та відновлення інфраструктури в зонах конфліктів. ЄС інвестує в довготривалий розвиток, що допомагає запобігати новим кризам {3}.

- Спільна зовнішня політика, політика безпеки (CFSP)

ЄС проводить цивільні та військові місії у зонах конфліктів. Наприклад, цивільні місії з підтримки правопорядку та реформи безпекового сектору працюють у Малі, Сомалі, Грузії, Іраку, Україні [4].

- Підтримка багатосторонності

ЄС активно співпрацює з ООН, ОБСЄ, НАТО та іншими міжнародними організаціями, розуміючи, що глобальні виклики потребують колективних рішень [5].

- Політика сусідства

ЄС постійно зміцнює стосунки з країнами-сусідами, зокрема з Україною, Молдовою, Грузією, допомагаючи їм вдосконалювати політичну та правову системи, підвищити економічну стійкість та протидіяти загрозам [6].

Щоб зрозуміти і побачити ефективність підходів ЄС до вирішення глобальних конфліктів у світі, варто розглянути деякі з них:

- Війна в Україні (2014 – до нині);

Ця війна стала випробуванням для Європейського Союзу та його системи в цілому. ЄС впровадив серію масштабних санкцій проти Росії (заборона торгівлі, замороження активів, обмеження щодо технологій), впроваджує в життя план щодо фінансової допомоги Україні, було задіяно вперше в історії фонд миру для постачання військової допомоги, а Україні надано статус кандидата на вступ до ЄС [7].

- Балкани: Косово та Боснія і Герцеговина;

У Косово діє місія EULEX, яка допомагає формувати ефективну систему правосуддя. ЄС виступає посередником у переговорах між Сербією і Косовом. У Боснії і Герцеговині діє військова операція EUFOR Althea, що підтримує стабільність і безпеку [8].

- Африка: Сахель, Сомалі, Мозамбік;

У Сахелі ЄС здійснює тренувальні місії для місцевих сил безпеки (у Малі, Нігері, Буркіна-Фасо). У Сомалі діє морська антипіратська місія EU NAVFOR

Atalanta, яка охороняє судноплавство біля узбережжя Африки. У Мозамбіку діє місія з підготовки військових до боротьби з джихадистськими угрупованнями [9].

- Іранська ядерна угода (JCPOA)

На даному етапі ЄС відіграв ключову роль у досягненні угоди між Іраном і світовими державами щодо контролю над іранською ядерною програмою. Навіть після виходу США з угоди у 2018 році, ЄС намагався зберегти її та зменшити напруження на Близькому Сході [10].

Ці конфлікти демонструють, що ЄС може бути не тільки спостерігачем, але й учасником міжнародних процесів, пов'язані з стабільністю, безпекою та захистом в конфліктних регіонах світу.

Незважаючи на значний вплив Євросоюзу у міжнародній політиці в цілому, все ж є певні обмеження та недоліки у сфері врегулювання глобальних конфліктів:

- Відсутність єдиної армії та повноцінної військової сили

ЄС не має власної армії, що обмежує його можливості швидко реагувати на збройні конфлікти. Усі військові місії проводяться на основі добровільної участі країн-членів, що затягує процес ухвалення рішень і знижує оперативність.

- Різні інтереси країн-членів

Через велику кількість держав із різними орієнтаціями в зовнішній політиці ЄС часто стикається з внутрішніми протиріччями. Це призводить до ускладнення формування єдиної позиції щодо конфліктів. Наприклад, деякі країни були більш стриманими у відповідях на російську агресію або в санкціях проти авторитарних режимів.

- Залежність від зовнішніх партнерів

Щодо питань безпеки ЄС значною мірою покладається на співпрацю з НАТО та США. Без підтримки Сполучених Штатів багато операцій ЄС були б менш ефективними або взагалі неможливими.

- Повільність прийняття рішень

Через складну бюрократичну систему та необхідність досягнення консенсусу між усіма країнами-членами ЄС часто діє повільно. Це особливо помітно в кризових ситуаціях, коли швидкість є критично важливою.

– Обмежена присутність у деяких регіонах

Європейський Союз не завжди має достатній вплив на конфлікти в Азії або Латинській Америці. Його зусилля здебільшого зосереджені на сусідніх регіонах (Європа, Близький Схід, Африка).

Поки що ЄС не може конкурувати з такими глобальними гравцями як Китай та США попри свої великі ресурси та амбіції. Проте дипломатичний досвід, гуманітарні місії та принцип «м'якої сили» мають своє вагоме значення та приносять свій внесок в мирний світ.

Отже, ЄС посідає особливе місце в ієрархії міжнародних гравців на міжнародній арені навіть без власної армії, формуючи свій вплив через дипломатію, демократію, економіку, гуманітарну допомогу та захист прав людини в цілому, що було продемонстровано в багатьох глобальних світових конфліктах. Євросоюз також стикається з обмеженнями й протиріччями через різність позицій країн-членів та залежність від партнерів у сфері оборони й безпеки, що призводить до зниження ефективності прийняття рішень. Проте, в ЄС є потенціал стати потужною організацією, яка зростатиме й стане моделлю для врегулювання конфліктів не через силу, а через стратегію та співпрацю підтримуючи важливі цінності.

Список використаних джерел:

1 Миронова М. ПІДХОДИ ЄС ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ: НАСЛІДКИ ДЛЯ КРАЇН СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА¹. м. Київ, 20 лют. 2021 р. С. 18.

2 Свобода Р. Рада ЄС продовжила санкції проти РФ, запроваджені через анексію Криму. *Radio Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yes-sanktsiyi-rf-aneksiya-krymu/32996412.html> (дата звернення: 06.05.2025).

3 Гуманітарна підтримка ЄС України. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_uk (дата звернення: 06.05.2025).

4 Учасники проектів Вікімедіа. Спільна зовнішня та безпекова політика – Вікіпедія. *Bikinedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Спільна_зовнішня_та_безпекова_політика (дата звернення: 06.05.2025).

5 Учасники проектів Вікімедіа. Співпраця НАТО з ООН та ОБСЄ – Вікіпедія. *Bikinedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Співпраця_НАТО_з_ООН_та_ОБСЄ (дата звернення: 06.05.2025).

6 Учасники проектів Вікімедіа. Європейська політика сусідства – Вікіпедія. *Bikinedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Європейська_політика_сусідства (дата звернення: 06.05.2025).

7 Timeline - EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-solidarity-ukraine/timeline-russia-military-aggression-against-ukraine/>

8 EUFOR Althea: 15 years promoting peace and stability in Bosnia and Herzegovina: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eufor-althea-15-years-promoting-peace-and-stability-bosnia-and-herzegovina_und_en

9 Missions and Operations. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/missions-and-operations_en (date of access: 06.05.2025).

10 Учасники проектів Вікімедіа. Іранська ядерна угода – Вікіпедія. *Bikinedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іранська_ядерна_угода (дата звернення: 06.05.2025).

України.....	62
Коломієць Т.О. Проблеми виконання рішень європейського суду з прав людини, застосування та обов’язковість таких висновків для українського судочинства.....	64
Константинович Є.О. Актуальний стан правового регулювання зміни цільового призначення земельної ділянки.....	69
Пасічник М.В. Молодь і євроінтеграція: активна участь у побудові Європейського майбутнього України (на прикладі програми ERASMUS+).....	72
Монстирний Г.С. Правовий аналіз протиправних способів заволодіння державною територією....	74
Любченко О.О. Роль ЄС у вирішенні глобальних конфліктів.....	78
Литвин А.Л. Доцільність вступу України до Європейського Союзу.....	84
Литвин А.Л. Перспективи вступу України до ЄС в найближчому майбутньому.....	86
Дегалюк В.М. Правове регулювання реклами в соціальних мережах.....	91
Тутік С.Є. Правове регулювання надання косметологічних послуг в Україні і проблемні питання...	94